

ЗАГАЛЬНА ЕКОЛОГІЧНА СИТУАЦІЯ В ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ

Придьма А. Є., Іванова В. М.

Вплив антропогенних факторів на біосферу Землі спричинив виникнення негативних явищ, наприклад таких як кислотні дощі, забруднення навколишнього середовища токсинами, вирубка лісів, поява пустель, руйнування озонового шару, глобальне потепління, що призвело до деградації екосистем та глобальної екологічної кризи.

Запорізька область розташована на південному заході України між $46^{\circ}15'$ і $48^{\circ}08'$ північної широти та $34^{\circ}10'$ і $37^{\circ}15'$ східної довготи. На півночі і північному заході вона межує з Дніпропетровською, на південному заході – з Херсонською, на сході – з Донецькою областями, а на півдні омивається Азовським морем, простягаючись з півночі на південь майже на 200 км та з заходу на схід – на 235 км. Площа області відносно невелика – 27,2 тис. км² (4,5% площі України, 9-те місце серед областей), але вона співставима з площею деяких країн Європи (Албанія – 29, Бельгія – 31, Молдова – 34, Швейцарія – 41, Нідерланди – 42, Данія – 43 тис. км²) [2].

До особливостей географічного положення Запорізької області, крім сусідства з Азовським морем на півдні, можна віднести також те, що через її територію протікає р. Дніпро – найбільша ріка України. У результаті більша частина області опиняється на лівому березі, значно менша (у межах одного адміністративного району) – на правому березі р. Дніпро.

Економіка природокористування Запорізького регіону в значній мірі залежить від екологічного стану місцевості. У наш час екологічний стан Запорізької області, на жаль, погіршується.

Клімат області – помірно-континентальний з високим температурним режимом. На рік у середньому припадає 225 сонячних днів. Середньорічна кількість опадів складає 440 мм. Посушливість клімату обумовлена пануванням на більшості території області сухих східних вітрів.

Південь області омивається Азовським морем, берегова лінія якого в межах області 300 км. Приблизно навпіл територію області розділяють два водозбірні басейни – р. Дніпро та Азовського моря.

Дніпровський басейн розташований у північно-західній частині області та займає на території області площу 13 тис. км². Ріка Дніпро є головним джерелом питного, сільськогосподарського та промислового водопостачання, має рибогосподарське значення та використовується як головна артерія водного транспорту. Середній річний стік ріки Дніпро – 52.4 км³. Об'єм води, зосереджений у Каховському та Дніпровському водосховищах, сягає 21.5 км³.

Площа Азовського басейну в межах області складає 14 тис. км². Північна частина Азовського моря має цінність як рибогосподарська та рекреаційна зона області. Узбережжя Азовського моря багате на мінеральні лікувальні ресурси. Тут є родовища лікувальних грязей.

Область розташована в степовій зоні з характерним рівнинним ландшафтом, з домінуванням чорноземних ґрунтів. Площа, яку покривають ліси, складає 4% території області [2].

З метою збереження цінних видів флори та фауни в області на території 55 тис. га створено 310 об'єктів природно заповідного фонду, що становить 2% загальної площі області.

За різноманітністю та багатством мінеральних сировинних ресурсів область займає провідне місце в Україні. Згідно з державним балансом запасів в області налічується 20 видів корисних копалин, розвідано 130 родовищ, 114 родовищ враховані Державним балансом України, із яких 32 перебувають в експлуатації.

Запорізька область входить до п'ятірки найбільш техногенного навантажених регіонів України. У результаті економічної кризи та проведення структурного реформування економіки останніми роками загальне техногенне навантаження на довкілля дещо зменшилося, проте питання охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання природних ресурсів стають на сучасному етапі

більш актуальними як невід'ємні складові сталого економічного та соціального розвитку краю [1].

Запорізька область поставляє на внутрішній і зовнішній ринки залізну руду, вогнетривку глину, формувальні піски, будівельне та облицювальне каміння. Багата сировинна база стала основою розвитку потужного гірничо-металургійного та енергетичного комплексів області. Високий ступінь техногенного навантаження на область негативно пливає на стан навколишнього природного середовища.

Загальне споживання води на душу населення в області становить 730 м³ за рік (2020 л/добу), у тому числі води питної якості 83 м³ за рік (228 л/добу).

Екологічна ситуація у сфері повоження з відходами в області складна, у першу чергу, через те, що їх щорічно утворюється дуже велика кількість, яка постійно зростає та накопичується протягом тривалого часу. Це призводить до деградації ґрунтового покриву, і як наслідок, крім ерозії ґрунту, виражається в збідненні його гумусом та поживними речовинами, засолюванні підтопленні зрошувальними водами. Вміст гумусу в ґрунтах таким чином зниження – щорічно з кожного гектару ґрунтів втрачається 0.35 т гумусу[3].

Список літератури та використаних джерел

1. Іванова В.М., Непша О.В. Проблеми взаємодії людини та природи // Роль освіти у формуванні життєвих цінностей молоді: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів і молодих учених, 7 грудня 2017 р., м. Мелітополь. Мелітополь: Вид-во МДПУ ім.Б. Хмельницького, 2017.
2. Петроченко В.І. Природа Запорізького краю: Довідник. Запоріжжя: «Тандем Арт Студія», 2015. 200 с.
3. Іванова В.М., Стецишин М.М., Непша О.В. Заходи щодо збереження ґрунтів і підвищення продуктивності агроландшафтів басейну річки Молочної // Нові виміри наукового пізнання: збірка Матеріалів Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 15 травня 2017 р. Переяслав-Хмельницький, 2017. Вип. 1.